

СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Нехай Валентин Анатолійович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва
та менеджменту соціокультурної діяльності,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка*

COVID-19 приніс багато проблем з якими менеджери досі не стикались. І на сьогодні не відомо які проблеми складніші – ті, що виникають сьогодні, чи ті, що несе нам майбутнє. Але можна чітко зазначити, що менеджери, які думають про їх розв'язання вже зараз, мають шанс підготуватися до цих викликів, а також створити умови для адаптації до змін організацій, якими вони керують. Вихід з цієї ситуації є самоосвіта менеджерів та адаптація освітнього процесу здобувачів вищої освіти в сфері менеджменту соціокультурної діяльності до сучасних реалій.

Найбільший удар від COVID-19 прийшовся саме на ті галузі реальної економіки, де відчувалась фінансова криза, в той же час пандемія завдала удару креативному бізнесу, культурному простору (закриття театрів, музеїв, бібліотек, обмеження туристичного бізнесу і т. д.), ускладнила роботу соціальних інститутів.

Разом з тим, як і будь-яка криза, пандемія коронавірусу є каталізатором народження нових методів управління, форм спілкування, мистецьких форм, пошуку нових правил інституціями креативної індустрії та культури, соціальної сфери.

Поняття «соціокультурна діяльність» охоплює широкий спектр проблем, і на сьогодні немає однозначного тлумачення, але кожне з існуючих збагачує його зміст, подібно до багатозначного тлумачення поняття «культура». Соціокультурну діяльність можна розглядати в двох планах:

– у широкому розумінні – як спосіб буття людини, як систему успадкованого досвіду, як матеріальне і духовне середовище, яке сприяє формуванню та піднесенню людини;

– у вузькому розумінні – як конкретну форму життя людей, тобто збереження та використання культурно-історичної спадщини (музейна, бібліотечна, архівна справа, національні і місцеві традиції), художня освіта, творчість, організація дозвілля і розваг, аматорство, етнографія, ремесла, а також забезпечення їх існування і розвитку (управління, економіка, інформатика, підготовка і перепідготовка фахівців) та формування їх професійної спрямованості як об'єктів і суб'єктів соціокультурної діяльності. Етимологія поняття «соціокультурна діяльність» із самого початку передбачає діяльнісний характер процесів, які протікають у цій сфері і в яких розвивається професійна спрямованість [1].

Можна погодитись з думкою автора [2] що, галузь знань «Менеджмент соціокультурної діяльності», яка розвивається протягом останніх років, «вже не є поєднанням «малоформатних» напрямків розробки окремих дозвіллевих та просвітницьких технологій, у яких відображуються приватні інтереси дослідників».

Освітні програми з менеджменту соціокультурної діяльності у наші дні набувають ознак єдиної системи знань у всьому комплексі наукових соціально-гуманітарних, культурологічних, економічних та управлінських уявлень.

Менеджмент соціокультурної сфери – вид діяльності, що передбачає прогнозування, планування, облік, контроль процесів, координування та стимулювання. Основна мета вказаної діяльності – виявити існуючі та/або потенційні можливості організації та реалізації соціокультурних проєктів, зробивши їх економічну і соціальну оцінку.

У Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 рр. наголошено, що Україні потрібна системна реформа освіти, яка має бути предметом суспільного консенсусу, розуміння того, що освіта – це один з основних важелів цивілізаційного поступу та економічного розвитку. Метою освітнього процесу є забезпечення відповідності змісту освіти потребам і викликам сучасного суспільства, створити умови для постійного оновлення змісту освіти, перетворити освіту на рушій економіки знань [3].

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у соціокультурній сфері, у сфері освіти та науки, креативної економіки і культуротворчих практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Знання

- поняття, концепцій, законів, закономірностей, принципів, історичних передумов розвитку менеджменту соціокультурної діяльності;
- функцій, методів, технологій організації управлінської діяльності в соціокультурній сфері;
- принципів та механізмів забезпечення соціокультурних потреб громадян.

Уміння

- застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- розробляти та управляти проектами;
- аналізувати економічні, екологічні, правові, політичні, соціологічні, технологічні аспекти формування ринку креативної індустрії та культури;
- визначати стратегічні пріоритети та аналізувати особливості місцевих, регіональних, національних та глобальних стратегій соціокультурного розвитку.

Особисті якості

- дотримання норм професійної етики в процесі вирішення соціальних, культурних, економічних питань;
- етика ділового спілкування;
- здатність налагоджувати ефективні комунікації;
- розв'язувати конфліктні ситуації у професійній діяльності;
- соціальна відповідальність;
- планування та управління часом.

Навички

- володіти методами та методиками організаційно-управлінської діяльності;
- володіти принципами та технологіями стратегічного планування, менеджменту, маркетингу, управління в наданні соціокультурних послуг;
- володіти технологіями інформаційно-аналітичної, інноваційної діяльності, розробки, реалізації та оцінки ефективності соціокультурних проєктів.

Рис. 1. Портрет менеджера соціокультурної діяльності

Метою практичної підготовки менеджерів соціокультурної діяльності є засвоєння достатнього обсягу професійних компетенцій та наукових знань у сфері організації соціокультурної діяльності. Метою окреслені основні завдання практичної підготовки: формування уявлень здобувачів вищої освіти про соціокультурну діяльність (творча діяльність, соціальна сфера, педагогіка, психологія, паблік рилейшнз) та менеджмент (генерування та реалізація ідей, управління, маркетинг, прогнозування, планування,

проектування, здатність приймати рішення) як системи різноманітних видів професійної діяльності (рис. 1).

Любарець В.В. [4] акцентує увагу на усвідомленні здобувачами вищої освіти сфери соціокультурної діяльності та менеджменту в сучасному суспільстві як виробництва організованого за законами економіки; закріплення у майбутніх фахівців зазначеної спеціальності розуміння сутності соціокультурного виробництва в сучасному суспільстві як сфери бізнесу; засвоєння майбутніми фахівцями уявлень про вихідні кроки технології самостійного створення власного робочого місця у сфері менеджменту соціокультурної діяльності; вивчення здобувачами вищої освіти цієї спеціальності історичних та сучасних технологій менеджменту соціокультурної діяльності крізь призму їх авторської належності чи індивідуально розроблених та апробованих засобів ринкової реалізації соціокультурної продукції.

Підсумовуючи, варто зазначити, що сьогодення вимагає від менеджера СКД системних знань як у сфері соціально-гуманітарних, культурологічних, так і у сфері правових, економічних та управлінських знань. Швидкоплинність, непередбачуваність процесів в інформаційному суспільстві вимагає створення нових форм організації освітньої діяльності в галузі знань «Менеджмент соціокультурної діяльності», що ґрунтуються на аналізі, прогнозуванні, плануванні та швидкому реагуванні на різноманітні виклики.

Список використаних джерел:

1. Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів: посібник / Карташова Л.А., Юрженко В.В., Гуралюк А.Г. та ін.; за наук. ред. П.Г. Лузана. Київ : ІІТО НАПН, 2017. С. 24–32.

2. Щербина-Яковлева О.Ю. Обґрунтування метода начальних дисциплін професійного циклу у підготовці студентів напряму «Менеджмент соціокультурної діяльності». *Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства*: матеріали V Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників, м. Суми, 20–21 квітня 2017 р. Суми : СумДУ, 2017. С. 237–240.

3. Проект Концепції розвитку освіти на період 2015–2025 років. URL:<https://osvita.ua/news/43501/> (дата звернення: 07.04.2021).

4. Любарець В.В. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища: дис.... д-ра. педагогічних. наук 13.00.04 / Любарець Владислава Вікторівна; НПУ імені М.П. Драгоманова. Київ, 2019. 504 с.